

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرحله‌ی آماده‌سازی فایل				
تکمیل مآخذ و ویرایش نهایی	ویرایش دوم	ذکر مآخذ	تصحیح و ویرایش اولیه	پیاده‌سازی

ماه رمضان پیام‌آور دعا و خیرخواهی برای همه‌ی خلق

در ماه مبارک رمضان دعای در حقّ یکدیگر را فراموش نکنید. هر دعایی که شخص در حقّ دیگری می‌کند، هزاران برابر، در حقّ خودش مستجاب می‌شود. اگر آن دعا را در حقّ خودش کرده بود، یک دعا بود، و آن هم معلوم نبود اجابت شود. البته با حسن ظنی که ما داریم، ان‌شاءالله دعای غیرمستجاب نداریم. خدا وعده داده بود: **أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ**؛^۱ دعا کنیم، اجابت می‌شود.^۲ ولی یقیناً وقتی انسان در حقّ دیگری دعا می‌کند، اجابت آن در حقّ خودش به مراتب بیشتر تضمین می‌شود. مضافاً بر اینکه دعا در حقّ دیگران مایه‌ی تعالی روح انسان است.

دین آمده است بشر را از لاک فردیت و خودبینی نجات دهد. جایی که شخص به‌راستی در حقّ دیگری آرزوی خیر و طلب خوبی می‌کند، از پوسته‌ی فردیت و خودبینی و خودخواهی و اینکه فقط به نفع، لذت، راحت و تأمین خواسته‌های خودش متمرکز باشد، بیرون می‌آید و شخصیت بزرگتری پیدا می‌کند. انسان متعالی کسی است که روحش به‌قدری بزرگ شده است که همه‌ی عالم پیکر او شده‌اند. مصداق اتمش حجت خداست که جان جهان است. یعنی جهان پیکر اوست و او روح این پیکر است؛ روح‌العالم است. همه‌ی ذرات و موجودات عالم مثل سلول‌ها و اعضای پیکر حجت خداست. این عظمت انسان است. هر فردی که فقط به خودش و منافع و مشکلات خودش متمرکز است و به دیگری اصلاً توجه و عنایتی ندارد، شروع کند و به جایی برسد که همه‌ی عالم پیکر و بخشی از وجود او شود، به

۱. سوره‌ی غافر، آیه‌ی ۶۰.

۲. اشکال استجاب در طیب عشق، شراب ظهور و جاهای مختلف، مکرر بیان شده است.

کمال رسیده و انسان کامل شده است. وقتی بخشی از وجود شخص درگیر یک مشکل است، راحتی ندارد.

چو عضوی به درد آورد روزگار دگر عضوها را نماند قرار

انسانی که روحش آن قدر بزرگ باشد، نه تنها غم انسان‌ها را، بلکه غم ملائکه را، غم اجنه را، غم حیوانات را، غم گیاهان را، غم همه‌ی موجودات عالم را می‌خورد. این روح بزرگ و زیبا و این قلب سرشار از عطوفت، وجود مقدس امام عصر عزّه‌الله است. قلب مقدس آن حضرت برای تک‌تک موجودات عالم خلقت می‌تپد. **رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ**^۳ یعنی همین. او رحمت است برای همه‌ی عالمیان. همه‌ی عالمیان که فقط مؤمنان نیستند؛ فقط صلحا نیستند؛ نه، حتی فقط بشر نیست؛ فقط ملائکه نیست؛ فقط جن نیست؛ بلکه حتی همه‌ی حیوانات، همه‌ی گیاهان را شامل می‌شود. او رحمت است برای کلّ موجودات جهان هستی. کمال انسان در این است.

قدم برداشتن به این سمت و عطر و بوی مهدوی پیدا کردن، لازمه‌اش این است که غم دیگران، دل ما را به درد بیاورد و موفقیت‌های دیگران ما را شغفناک کند. این لازمه‌ی رشد ایمانی است. این از مهمترین آثار مهدوی شدن است. امیدوارم این‌گونه شویم. ماه مبارک رمضان بستر این‌گونه شدن است. اینکه در تعقیبات نماز می‌خوانید: **اللَّهُمَّ ادْخِلْ عَلَيَّ أَهْلَ الْقُبُورِ السُّرُورَ**: خدایا بر اهل قبرها سرور را وارد کن و مسرورشان ساز. پناه به خدا! چه می‌گویی! در این قبرها کفار هم هستند؛ اشقیاء هم هستند؛ فاسدها هم هستند. با این دعا داری چه می‌کنی؟! **اللَّهُمَّ اغْنِ كُلَّ فَقِيرٍ**: خدایا تمام فقرا را بی‌نیاز کن، نه فقط فقرا را! **اللَّهُمَّ اشْبِعْ كُلَّ جَائِعٍ**: خدایا تمام گرسنگان را سیر کن. **اللَّهُمَّ اكْسُ كُلَّ غُرْبَانٍ**: خدایا تمام برهنگان را جامه بپوشان. **اللَّهُمَّ افْضِ دَيْنَ كُلِّ مَدِينٍ**: خدایا بدهی تمام بدهکاران را ادا کن. **اللَّهُمَّ فَتِّحْ عَن كُلِّ مَكْرُوبٍ**: خدایا برای بدحالان و غمداران گشایشی برسان. **اللَّهُمَّ رُدِّ كُلَّ غَرِيبٍ**:

۳. اشاره به سوره‌ی انبیاء، آیه‌ی ۱۰۷: **وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ**.

خدایا همه‌ی آوارگان و دورافتادگان از وطن و بی‌خانمانان را به وطن خویش بازگردان. **اللَّهُمَّ فُكِّ كُلَّ**
أَسِيرٍ: خدایا تمام زندانیان در بند را آزادی عطا کن. **اللَّهُمَّ أَصْلِحْ كُلَّ فَاسِدٍ مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ**: خدایا هر
فسادی در امور مسلمانان را برطرف و اصلاح بفرما. **اللَّهُمَّ اشْفِ كُلَّ مَرِيضٍ**: خدایا تمام بیماران را شفا ده.
اللَّهُمَّ سُدِّ فَقْرُنَا بِغِنَاكَ: خدایا با بی‌نیازی خود راه را بر فقر ما سد کن. **اللَّهُمَّ غَيِّرْ سَوْءَ حَالِنَا بِحُسْنِ حَالِكَ**:
خدایا با حال نیک خود، حال بد ما را تغییر ده. **اللَّهُمَّ اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَ اغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ**: خدایا بدهی ما را
از جانب ما بپرداز و ما را از فقر و تهیدستی رها ساز و بی‌نیازمان کن. **إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**؛ که تو بر
هر چیزی توانایی. ببینید روح در ماه مبارک رمضان چه می‌شود! رضانی شدن یعنی این؛ مهدوی
شدن یعنی این. امیدوارم که در این ماه این‌گونه شویم و باشیم و عطر و بویی از رحمة للعالمین در ما
به‌وجود بیاید و وجود داشته باشد. به قول شاعر:

شیر را ماند همی بچه به او تو به پیغمبر چه می‌مانی، بگو

او رحمة للعالمین بود، اما تو در خودت اسیری! فقط مشکلات خودت! فقط آرزوهای خودت! فقط
خواسته‌های خودت! حتی در معنویات هم فقط بهشت رفتن خودت! تو به پیغمبر چه می‌مانی؟ بگو!
پیغمبر ما رحمة للعالمین است. از خدا می‌خواهم که این روحیه را پیدا کنیم. قلب ما کانون خیرخواهی
برای همه‌ی مخلوقات عالم باشد.

گرچه کراراً گفته‌ام و شاید نیاز به گفتن هم نداشته باشد، اما برای اینکه برای برخی از کسانی که این
سخن بنده به آنها می‌رسد سوء تعبیر پیش نیاید، عرض می‌کنم که خیرخواهی همه‌اش دست کشیدن
بر سر شخص نیست؛ گاهی اوقات هم پشت دست او زدن است. گاهی اوقات مادر با نوازش و بوسیدن،
بچه را تربیت می‌کند و رشد می‌دهد، گاهی اوقات هم که بچه در معرض پرت شدن از لبه‌ی یک
پرتگاه است، در معرض یک خطر، تباهی و فساد است، ممکن است با یک اخم کردن و بر سر او داد

۴. کفعمی، مصباح، ص ۶۱۷؛ مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۵، ص ۱۲۰ و محدث قمی، مفاتیح الجنان، اعمال مشترک ماه رمضان.

زدن و بر پشت دستش زدن، مادر بچه‌اش را از خطر حتمی نجات دهد. هر دوی اینها رحمت است.
سَبَقَتْ رَحْمَتُهُ غَضَبَهُ^۵ خدا حتی در غضبش، اوج رحمت است.

لذا پیغمبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وقتی به میدان جنگ می‌روند و شمشیر می‌زنند، این‌طور نیست که رفته‌اند عقده خالی کنند، کینه اعمال کنند و دلشان خنک شود. نه؛ ایشان رفته‌اند به همان مشرک، کافر و ظالم خیر برسانند. با همان شمشیری که به او می‌زنند، به او خیر می‌رسانند. خیرخواهانه شمشیر می‌زنند. پس آن صلح کلی اشتباهی که بعضی از صوفیه می‌گویند، که باید با همه به‌ملاطفت رفتار کرد و هیچ‌گاه شدت عمل به خرج نداد، غلط است. این شعر عرفی شیرازی نادرست است که:

چنان با نیک و بد عرفی به‌سَرَبَر کز پس مردن مسلمانان به زمزم شوید و هندو بسوزاند

مقصود از رحمة للعالمین بودن، این نیست که در برابر ستمگر تسلیم شویم و به ستمگری‌هایش کمک کنیم. بنابه نقل، از پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پرسیدند که این سخن شما که **أَنْصُرُ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا**: برادرت را، چه ظالم باشد و چه مظلوم، یاری کن، معنایش چیست؟ چگونه وقتی ظالم است یاریش کنیم؟ بنابه نقل، حضرت فرمودند معنایش این است که اگر مظلوم است از او دفاع کن و اگر ظالم است، جلوی دستش را بگیر و نگذار ظلم کند. این هر دو، یاری کردن به اوست. بنابراین اینکه می‌گوییم رحمة للعالمین است، معنای درستش را هم بفهمیم. جهاد هم در اسلام مظهر رحمت است. قصاص هم مظهر رحمت است. کسی را که قصاص می‌کنید، اعدامش می‌کنید! قرآن فرمود: **وَ لَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ**^۶ در قصاص حیات است و با اعدام، او را زنده می‌کنید. او مرده بود؛ با قصاص کردن زنده‌اش می‌کنید. پس قصاص هم ظهور رحمت است.

۵. سیدبن طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۳۶۳؛ مفید، کتاب‌المزار، ص ۱۶۱ و محدث‌قمی، مفاتیح‌الجنان، از دعاهای روز عرفه.

۶. سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۷۹.

امیدوارم خدای متعال، هم فهم درست از رحمت را به ما بدهد و هم قلب ما را آکنده‌ی از رحمت کند.

بنابه نقل، پیامبر اکرم ﷺ درباره‌ی این ماه فرمودند: **إِنَّهُ قَدْ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ شَهْرُ اللَّهِ بِالْبَرَكَةِ وَالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ.**^۷

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

۷. صدوق، امالی، ص ۹۳؛ سیدبن طاووس، اقبال الاعمال، ج ۱، ص ۲ و حرّعاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۰، ص ۳۱۳.